

Project Bloeilezing

Evaluatierapport

INHOUD

Over STEP	3	Ervaringen projectleider	9
Projectsamenvatting	4	Ervaringen projectdeelnemers	12
Evaluatiemethode	5	Ervaringen projectvrijwilligers	16
Toepassing en conclusies	7		

OVER STEP

Wie zijn wij

De Nijmeegse stichting Steunpunt Taal Educatie Participatie, kortweg STEP, is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) zonder winstoogmerk. Wij zijn een professioneel gestuurde vrijwilligersorganisatie met een onbezoldigd toezichthoudend bestuur.

Wat wij doen

STEP realiseert al ruim 40 jaar een laagdrempelig en divers aanbod voor volwassen anderstaligen. Non-formeel onderwijs op gebied van taal is onze voornaamste activiteit. Daarnaast realiseren wij activeringstrajecten en ontmoetingsactiviteiten. Onze activiteiten worden uitgevoerd door jaarlijks 200 vrijwilligers.

Voor wie wij ons inzetten

Wij richten ons op volwassen anderstaligen. Onze deelnemerspopulatie kenmerkt zich door grote diversiteit qua achtergrond, leeftijd, leervermogen en taalniveau. De meesten hebben een afstand tot de samenleving. Jaarlijks bereiken wij circa 450 deelnemers uit meer dan 80 landen.

Algemene doelstellingen

Het doel van STEP is om mensen met een migratie-achtergrond basiscompetenties te leren waardoor zij actief deel kunnen nemen aan de Nederlandse samenleving. Een tweede doel is om bij te dragen aan de leefbaarheid en sociale cohesie in de wijken waar wij actief zijn.

Meedoen als leidraad

Het bevorderen van maatschappelijke participatie en redzaamheid ligt ten grondslag aan al onze activiteiten, zo ook aan het project Vluchtelingen-academie 2025.

Maatschappelijke impact STEP, zie profiel op www.maex.nl

PROJECTSAMENVATTING

Projectdoelgroep

Deelgenomen aan het project *Bloeilezing*. *Leesplezier voor anderstaligen* hebben volwassen anderstaligen die zich bevinden in een achterstandspositie. Zij hebben weinig kennis van de Nederlandse taal, missen basisvaardigheden en zijn in beperkte mate sociaal redzaam. Velen leven in een sociaal isolement. *Bloeilezing* heeft hun een laagdrempelige, leerzame en plezierige activiteit geboden die nieuwe perspectieven creëerde. Door het project hebben de deelnemers positieve ervaringen opgedaan, wat heeft bijgedragen aan hun zelfvertrouwen en een beter zelfbeeld.

Aanleiding voor het project en doelstelling

Binnen de taallessen van STEP wordt er veel aandacht besteed aan technisch en begrijpend lezen, maar nauwelijks aan leesplezier. Leesplezier is volgens ons echter wel de weg naar meer 'leeskilometers'. Door *Bloeilezing* hebben de deelnemers ervaren dat lezen onderhoudend en ontspannend is en dat er voor ieder wat wils is als het gaat om lezen.

Projectrealisatie

Het eenjarige project liep van 1 januari tot en met 31 december 2025 en werd uitgevoerd door een beroepskracht en vrijwillige taaldocenten. Op basis van taalniveau en interesses van de projectdeelnemers zijn er 28 leesteksten geselecteerd. 89 deelnemers hebben deze teksten gelezen en besproken tijdens 40 groepsbijeenkomsten. De Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid heeft 5 rondleidingen verzorgd om de deelnemers wegwijs te maken in de bibliotheek. Na afloop ontvingen zij een gratis bibliotheekabonnement. Er zijn lesmaterialen met een bijbehorende docentenhandleiding ontwikkeld voor de docenten. Er hebben 3 trainingen plaatsgevonden om hen te leren werken met het ontwikkelde materiaal. 31 docenten hebben hieraan meegedaan.

EVALUATIEMETHODE

Self-Determination Theory (SDT)

De Self-Determination Theory (SDT) is een psychologische theorie over menselijke motivatie en persoonlijkheidsontwikkeling, ontwikkeld door Edward Deci en Richard Ryan. De theorie stelt dat mensen 3 fundamentele psychologische basisbehoeften hebben die vervuld moeten worden om intrinsiek gemotiveerd te zijn en optimaal te functioneren:

1. autonomie
2. competentie
3. verbondenheid

“ *Ik ben trots dat ik nu een boekje kan uitlezen.* ”

1. Autonomie

Autonomie staat voor de behoefte om keuzes te maken en eigen gedrag te sturen. Mensen willen het gevoel hebben dat ze controle hebben over hun eigen acties en deze uit eigen wil uitvoeren.

2. Competentie

Competentie is de behoefte om effectief te zijn en vaardigheden te ontwikkelen. Mensen willen zich bekwaam voelen in wat ze doen en successen ervaren.

3. Verbondenheid

Mensen willen zich geaccepteerd, begrepen en gewaardeerd voelen in hun sociale relaties. Dit is de behoefte om zich verbonden te voelen met anderen.

Soorten motivatie

SDT maakt een onderscheid tussen extrinsieke en intrinsieke motivatie.

Extrinsieke motivatie

Activiteiten worden uitgevoerd vanwege externe beloningen of druk, zoals een beloning, straf of sociale verwachtingen.

Intrinsieke motivatie

Activiteiten worden uitgevoerd omdat ze inherent plezierig, interessant of bevredigend zijn. Bijvoorbeeld lezen omdat je ervan geniet.

Van extrinsieke naar intrinsieke motivatie

Volgens SDT kan extrinsieke motivatie veranderen in meer zelfbepaalde, dat wil zeggen intrinsieke, motivatie als de omgeving de drie basisbehoeften ondersteunt.

Toepassing op recreatief lezen

SDT wordt vaak toegepast in recreatief leren, bijvoorbeeld het bevorderen van leesplezier. Door deelnemers een gevoel te geven van autonomie (vrijheid om eigen boeken te kiezen), competentie (vertrouwen opbouwen in leesvaardigheid) en verbondenheid (deelname aan leesgroepen), kan leesplezier worden vergroot.

“*Door de verhalen leer je andere mensen beter kennen.*”

TOEPASSING EN CONCLUSIES

67 deelnemers

Voor de evaluatie van het project *Bloeilezing* is een schriftelijke vragenlijst afgenomen onder de deelnemers. In totaal hebben 67 deelnemers de evaluatie ingevuld. Bij enkele groepen zijn, vanwege het taal- en leesniveau, de open vragen niet afgenomen. De gesloten vragen geven echter een goed beeld van de algemene ervaringen en opbrengsten van het project.

Autonomie

De deelnemers gaven aan dat zij regelmatig zelf mochten kiezen wat zij lazen. Deze keuzevrijheid werd door vrijwel iedereen als prettig ervaren en droeg bij aan de motivatie om met lezen bezig te zijn. Dit bevestigt dat het aanbieden van passend en toegankelijk leesmateriaal het leesplezier vergroot.

Competentie

Ongeveer de helft van de deelnemers ervoer dat zij beter hebben leren lezen door deelname aan het project. Dit varieerde van meer durven lezen en beter begrijpen van teksten tot het vergroten van woordenschat en leesvertrouwen.

Verbondenheid

De meeste deelnemers vonden het prettig om samen over teksten te praten. Het gezamenlijk lezen en bespreken droeg bij aan een gevoel van veiligheid, herkenning en verbondenheid binnen de groep.

“ *Samen lezen helpt mij om het beter te begrijpen.* ”

Positief ontvangen

De resultaten van het project *Bloeilezing* laten zien dat het in brede zin positief is ontvangen en aansluit bij de uitgangspunten van de Self-Determination Theory. De projectdeelnemers ervoeren keuzevrijheid (autonomie), verbeterden hun taal- en leesvaardigheid, waardoor zij meer zelfvertrouwen kregen (competentie) en beleefden het gezamenlijk lezen als prettig (verbondenheid). Dit geldt voor alle taalniveaus en leertempo's.

Leesplezier

Verder laten de resultaten zien dat het project aantoonbaar heeft bijgedragen aan het vergroten van het leesplezier. Belangrijk daarbij was dat doordat het lezen op een laagdrempelige en positieve manier werd aangeboden, de deelnemers de ruimte kregen om op hun eigen niveau en in hun eigen tempo met teksten aan de slag te gaan.

Zelfstandigheid

Ten slotte heeft het project de zelfstandigheid van deelnemers versterkt, onder meer door de bibliotheekbezoeken en het overhandigd krijgen van de bibliotheekabonnementen.

Ervaringen van vrijwillige docenten

De vrijwillige taaldocenten die betrokken waren bij de uitvoering van het project hebben aangegeven dat *Bloeilezing* concrete handvatten biedt om lezen structureel en met plezier te integreren in de taaleducatie voor volwassenen.

Effectief en waardevol

Samenvattend en breder beschouwd kan *Bloeilezing* worden beschouwd als een effectief en waardevol project dat bijdraagt aan het welzijn, de ontwikkeling en participatie van volwassen anderstaligen.

“ *Ik wist niet dat lezen ook leuk kon zijn.* ”

ERVARINGEN PROJECTLEIDER

De start

Projectleider Rosanne vertelt over haar ervaringen tijdens het project *Bloeilezing*: “Het project begon in januari 2025. Het doel was kort en bondig: het bevorderen van leesplezier bij de deelnemers van STEP. De lessen vonden plaats in heel verschillende groepen, van nauwelijks geschoolden tot mondige gevorderden.”

De sterren vlogen door de klas

“Al gauw bleek het project succesvol. In de eerste groepen — gestart in februari — werd samen gelezen en gepraat over boekomslagen, titels en Nederlandse volksverhalen. De deelnemers mochten hun favoriete verhalen sterren geven. In het begin was het wat onwennig, maar al snel vlogen de sterren je om de oren. Bij het verhaal *Het vrouwtje van Stavoren* riep een deelnemer enthousiast uit: ‘Dit ken ik van vroeger, uit mijn dorp in Sudan!’ Dat was een bijzonder moment.”

Van saai naar grappig

“In alle groepen werd met plezier gelezen. De deelnemers mochten boeken kiezen op basis van kaft en openingszin. Sommige deelnemers waren al fervente lezers, andere werden gaandeweg nieuwsgieriger. Een mooi voorbeeld: een deelnemer vond het leesboek *Het Rosie project* aanvankelijk saai, maar keerde een paar lessen later terug met een glimlach en zei: ‘Eigenlijk is het best grappig!’. We zagen dat wanneer je mensen de ruimte geeft om verhalen te ontdekken, er iets moois gebeurt.”

Leeservaring koppelen aan objecten

“In een taalgroep die nog maar net begonnen was, leerden de deelnemers, die nog maar weinig Nederlands konden, hun leeservaring te koppelen aan voorwerpen. Een deelnemer kwam nèt te laat in de les, maar stond erop haar meegebrachte object - een houten visje - nog te laten zien. Vol vuur vertelde ze over het verhaal van een jongen die visser was in zijn land van herkomst en tegenwoordig werkt in een Nederlandse viskraam.”

Docentenbijeenkomsten

“Naast de lessen vonden er inspirerende bijeenkomsten plaats voor de betrokken docenten. Er werden boekentips uitgewisseld, ervaringen gedeeld en er werd lesmateriaal bekeken.”

Bibliotheekbezoeken

“De projectdeelnemers brachten een bezoek aan de filialen Zwanenveld en Mariënborg van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ). Deze activiteiten werden aangeboden om deelnemers te stimuleren meer te lezen en hen vertrouwd te maken met de mogelijkheden van de bibliotheek. Tijdens beide bezoeken maakten de deelnemers kennis met de functie en opzet van de bibliotheek, met speciale aandacht voor Taalpunten, Taalcafés, Taalhuizen en de collectie *Makkelijk lezen*. De bibliotheekmedewerkers gaven duidelijke uitleg over het uitlenen, verlengen en zoeken van materialen, de indeling van de collectie en het gebruik van de zelfservicepunten.”

“*Ik wist niet dat er zoveel makkelijke boeken zijn.*”

Enthousiasme

“De betrokkenheid van de deelnemers was groot. Zij stelden veel praktische vragen en wisselden ervaringen uit. Tijdens de rondleidingen bekeken zij de verschillende genrecollecties, meertalige materialen en voorzieningen zoals computerwerkplekken en, in Mariënborg, een oefenstelmokje voor de verkiezingen. Deelnemers reageerden positief op de bezoeken. Ook deelnemers die al bekend waren met de bibliotheek deden nieuwe kennis op en voelden zich gesteund door de laagdrempelige uitleg.”

Gratis bibliotheekpas

"Tijdens de bibliotheekrondleiding ontvingen de deelnemers een gratis bibliotheekabonnement dat jaarlijks kan worden verlengd zolang zij taallessen bij STEP volgen. Deelnemers konden aansluitend zelf boeken uitzoeken en met hun nieuwe bibliotheekpas lenen."

Meerdere boeken mee naar huis

"Het merendeel van de deelnemers nam meteen enthousiast meerdere boeken mee naar huis. Een deelnemer koos een Nederlands boek dat hij eerder in zijn moedertaal had gelezen."

Online accounts

"Waar mogelijk werd ter plekke een onlineaccount geactiveerd. Voor een deel van de groep was dat laatste nog een stap te ver. Wat sommigen ook lastig vonden is het digitaal verlengen van materialen. Extra ondersteuning op dit vlak binnen de lessen zou helpend kunnen zijn, bijvoorbeeld bij het onderdeel digitale vaardigheid."

“Nu durf ik zelf naar de bibliotheek te gaan.

ERVARINGEN PROJECTDEELNEMERS

Celal

Even voorstellen

Celal komt uit Turkije en woont sinds 2016 in Nederland. Na zijn scheiding besloot hij serieus werk te maken van het leren van de Nederlandse taal. Inmiddels volgt hij drie ochtenden per week les bij STEP. Hij werkt daarnaast voltijds in een fabriek, waar hij chef is van de productie. Zijn doel is om in de toekomst een eigen bedrijf te starten in de bouw.

Hoe ben je bij STEP terechtgekomen?

"In 2017 heeft mijn toenmalige vrouw mij aangemeld bij STEP. Ik werkte toen echter in een drieploegendienst en had geen tijd om les te volgen. Na de scheiding besloot ik: 'Ik móét Nederlands leren.' Ik sprak altijd Engels, maar dat is niet genoeg. Ik ben naar mijn baas gegaan en heb gevraagd om andere werktijden. Ze hadden begrip voor mijn keuze en nu werk ik in één ploegendienst. Daardoor kan ik drie ochtenden per week naar school en daarna gewoon door naar mijn werk tot elf uur 's avonds."

Hoe bevalt het bij STEP?

“STEP heeft mijn leven veranderd. Bij STEP werd ik met open armen ontvangen. De mensen daar hebben deuren voor mij geopend. In 2023 sprak ik nog geen Nederlands, maar nu kunnen we elkaar goed begrijpen. Ik ben klaar met mijn verleden, ik heb een huis en voel me sterker. STEP maakt mijn nieuwe leven mogelijk.”

Wat vond je van de lessen van Bloeilezing?

“Het waren goede lessen. We hebben leuke verhalen gelezen over Utrecht en een man met een paard. Maar ik denk dat lezen in de middag beter zou zijn, dan heb je meer energie. En als ik een tip mag geven aan STEP: maak de lessen langer, bijvoorbeeld twee keer drie uur in plaats van twee uur.”

Lees je nu meer?

Celal licht: “Nee, ik heb nu geen tijd voor boeken. Ik werk tot laat in de avond en in het weekend ben ik helemaal op. Lezen en verhalen zijn leuk, maar alleen als ik tijd zou hebben...”

“*We hebben leuke verhalen gelezen.*”

Saamaya en Sakine

Introductie

Saamaya: "Ik kwam in 2000 naar Nederland en kreeg toen Nederlandse les. In 2011 ging ik samen met mijn gezin terug naar Afghanistan, waar we tien jaar bleven. Sinds twee jaar zijn we weer terug in Nederland en ben ik opnieuw begonnen bij STEP, omdat ik veel van de taal was vergeten."

Sakine: "Ik woon al 35 jaar in Nederland, maar heb in het begin weinig gedaan met de taal. Ik ging meteen werken en nam het niet zo serieus. Door gezondheidsklachten kwam ik in de ziektewet. Toen ben ik gaan zoeken naar wat ik nog wél kon doen en vervolgens bij STEP terechtgekomen. Mijn werkgever vond het toen ook belangrijk dat ik beter Nederlands ging leren en betaalde mijn lessen."

Hoe bevalt het bij STEP?

Saamaya: "Ik vind het echt fijn bij STEP. De lessen zijn perfect. We praten veel over allerlei onderwerpen, zoals wat je moet zeggen als je iemand tegenkomt. Ik heb al veel geleerd."

Sakine: "De les is goed. Het is belangrijk dat je ook thuis oefent en initiatief neemt. Ik vind het bijzonder dat mensen vrijwillig les geven. Margreet is een geweldige docent. En het contact met anderen is ook heel waardevol. Je ontmoet veel nieuwe mensen."

Wat vonden jullie van de lessen van Bloeilezing?

Saamaya: "Die waren echt goed. Soms had ik weinig tijd om te lezen, maar ik probeerde wel het huiswerk te maken en las samen met mijn zoontjes. Ik houd van boekjes lezen, dat werkt goed voor mij om de taal te leren. Samen lezen in de les was ook fijn, vooral bij moeilijke gedichten."

Sakine: "Ik vond de lessen leerzaam en leuk. Ik lees al veel thuis en vond het fijn om dat ook in de les te doen. Ik lees nu het boek *Zwaar verliefd* en wil misschien ook de film kijken. Lezen in de lesgroep zou ik best eens per maand willen doen."

“ *Ik lees nu het boek
Zwaar verliefd.*

Lezen jullie nu meer?

Saamaya: "Ik probeer het, maar het is druk thuis. Toch lees ik een paar keer per week. Als ik tijd heb, lees ik zeker."

Sakine: "Ik las altijd al veel en dat is nog steeds zo. Door de lessen ben ik nieuwsgieriger geworden. Ik wil nu naar de bibliotheek en het taalcafé om te kijken welke boeken ze daar hebben."

Tot slot: wat willen jullie andere taalleerders meegeven?

Saamaya: "Blijf oefenen, ook als het moeilijk is. Samen lezen helpt echt."

Sakine: "Neem initiatief en blijf nieuwsgierig. Lezen is niet alleen leerzaam, maar ook leuk!"

“*Als ik tijd heb, lees ik zeker.*”

ERVARINGEN PROJECTVRIJWILLIGERS

Brigitte

Introductie

Brigitte al acht jaar vrijwilliger bij STEP. Zij heeft een achtergrond als leerkracht in het basisonderwijs en is daarnaast actief geweest in de organisatie van grote evenementen, zoals de Wandelvierdaagse, de Zevenheuvelenloop en de Nacht van de Vluchteling. Ze geeft wekelijks schrijfles bij STEP.

Hoe ben je bij STEP terechtgekomen?

"Op de website van de Vrijwilligerscentrale zag ik een oproep van STEP. Ik dacht: 'Dat is iets voor mij!' Ik ben begonnen in 2017, heb een tijdje pauze genomen om les te geven aan kinderen van de noodopvang en ben daarna weer bij STEP aan de slag gegaan, in eerste instantie als invaller. Sinds 2024 heb ik weer een eigen groep. Het is een schrijfgroep. We hebben veel plezier samen."

Hoe bevalt het bij STEP?

"Heel goed! Ik val graag in bij andere groepen, maar mijn eigen groep voelt echt als mijn plek. De wisselwerking met cursisten geeft me energie. Ik probeer altijd aan te sluiten bij wat er leeft in de groep."

Jouw groep heeft meegedaan aan *Bloeilezing*. Hoe vonden jullie dat?

"Het was heel waardevol. Projectleider Rosanne gaf vijf gastlessen en de groep kwam daar zelfs een extra dagdeel voor terug. Het was nieuw voor de cursisten om zo intensief met lezen bezig te zijn. Ze hebben veel werkbladen en formulieren gelezen, maar ook veel plezier gehad. Ze waren trots op wat ze geleerd hebben en het certificaat dat ze na afloop kregen. Dat soort beloning werkt! Sindsdien lezen we in de les regelmatig individueel uit een boekje. Ze zouden die boekjes het liefst mee naar huis nemen. Daarom heb ik het idee voorgesteld om een 'minibieb' te plaatsen in de ontmoetingsruimte, met speciaal materiaal voor laaggeletterden."

Wat neem je mee uit dit project?

"Ik heb geleerd hoe belangrijk het is om lezen op een simpele en vaste manier in je les te verwerken. Dat kan aan het begin van de les, wanneer nog niet iedereen er is. Gewoon al even lezen, net als op school. Het is mooi als je leesplezier kunt overbrengen. Het helpt ook om verhalen eerst voor te lezen en dan samen te lezen in gemakkelijke taal."

Heb je adviezen voor STEP?

"Ik denk dat een extra lesmoment in de week voor mijn groep heel nuttig zou zijn. Die bestaat namelijk vooral uit oudere deelnemers. Zij vergeten snel. Dat gezegd hebbende, heb ik veel bewondering voor hun doorzettingsvermogen, en trouwens ook voor hun kookkunst. Ik denk dan bij mezelf: 'Hoe kun je zulke lekkere koekjes bakken zonder recept?' Ze moeten in dat opzicht wel een fantastisch geheugen hebben."

“ Ik heb geleerd hoe belangrijk het is om lezen op een simpele en vaste manier in je les te verwerken.

Wat betekent STEP voor jou?

"STEP vergroot je wereld. Je komt in aanraking met mensen die een heel ander leven leiden. Dan besef je weer wat een rijkdom het is om te kunnen lezen en schrijven. Het is schrijnend dat sommige mensen daar in hun jeugd geen toegang toe hadden. Wie weet hoe ver ze anders gekomen waren. Bij STEP zit veel kwaliteit. Er zijn echt heel goede docenten."

Margreet

Introductie

Na vijftien jaar als luizen-, knutsel-, bie- en overblijfmoeder vond Margreet het welletjes. Haar jongste dochter ging van de basisschool af en dat gaf ruimte voor iets nieuws. Tijdens het evenement Dag van Lindenholt liep ze toevallig langs een informatiekraam van STEP. Ze raakte aan de praat en besloot zich aan te melden als vrijwilliger. Inmiddels is ze tien jaar actief.

Gezien en gewaardeerd

"Ik was op zoek naar ander vrijwilligerswerk", vertelt ze. "Een betaalde baan was lastig te combineren met de zorg voor mijn dochter, die extra ondersteuning nodig had. STEP werd mijn alternatief. En het voelde meteen goed: ik werd er warm ontvangen, voelde me gezien en gewaardeerd. En dat is nog steeds zo."

Een van de hoogtepunten van het jaar

Margreets groep deed mee aan het project *Bloeilezing*. "Bijna iedereen vond het leesproject heel leuk. Eén cursist iets minder, maar die houdt überhaupt niet van lezen", lacht ze. "Tijdens de evaluatie noemden de cursisten de leeslessen een van de hoogtepunten van het jaar!"

Vooral humor doet het goed

Margreet geeft les aan een vaste groep cursisten. Een aantal van hen zit al vijf jaar bij haar in de groep. Dat betekent dat ze steeds op zoek is naar nieuw lesmateriaal en dat is niet altijd makkelijk. "Ik lees graag samen met mijn cursisten boeken en verhalen", vertelt ze. "Vooral humor doet het goed. *De dure auto van Said* en *De reis van de ring* zijn favorieten. Het is wel belangrijk dat er van ieder boek voldoende exemplaren zijn, als je die met een groep wilt behandelen."

Mogelijk gemaakt door

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Stichting STEP
info@stepnijmegen.nl
www.stepnijmegen.nl

